

Poveljnik I. italijanske armade v Tuniziji zavrača zahtevo po vdaji

Boj do poslednjega naboja — Pomen zaključne bitke na afriških tleh — 22 štirimotornikov sestreljenih

Italijansko uradno vojno poročilo 1082 pravi: Še vedno razporejena na postojankah južno od polotoka pri rtu Bonu, z nasprotnikovimi četami, prihajajočimi od severa, tik za hrbtom ter pod udarci letalstva se naša prva armada, proti kateri so se tudi včeraj izjalovili napadi osme angleške armade, žilavo bori s svojimi italijansko-nemškimi oddelki ter z neukrotljivo hrabrostjo dela protinapade.

Zahtevo po vdaji, ki jo je poslal general Freyberg, je general Messe, ki poveljuje prvi armadi na drugih predelih tunizijskega bojišča, zavrnil.

Ko je osim četam poslo strelivo, so morale prenehati z bojem.

Oddelki štirimotornikov so bombardirali Catanijo, Marsalo, ozemlje okoli Trapanija ter otok Pantellerijo. Znatna škoda je v Cataniji in Marsali.

Osem letal je treščilo v morje, zadetih po streljih protiletalskega topništva: 2 južno od Catanije, eno pri Mazzara del Vallo (Trapani) ter 5

pri Pantelleriji. Drugih 14 strojev kaže, da je bilo zbitih v letalskih dvobojih: 9 po nemškem lovskem letalstvu, 5 pa po naših lovcih.

Do zdaj ugotovljene žrtve letalskih napadov, omenjenih v včerajšnjem vojnem poročilu, znašajo 150 mrtvih in 300 ranjenih v Cataniji. Število žrtev med prebivalstvom v Palermu zaradi bombardiranja dne 9. maja je naraslo na 210 mrtvih ter 421 ranjenih.

Pripomba k vojnemu poročilu št. 1082: Angleške in ameriške divizije, ki so po zlo- mu severnega odseka na tunizijskem bojišču po cestah in poteh rinile proti jugu, da bi ta uspeh izkoristile ter bitko v Afriki naglo končale, so se enkrat zadele na zagrižen odpor, ob katerem so doslej spodletela vsa njihova prizadevanja. Prva italijanska armada, ki jo prav do zadnjega pešca podžiga neomajni bojni duh generala Messeja,

njenega poveljnika, je tista, ki se žilavo bori. Bojevniki iz Libije, od Maretske črte, od Akkarita in Pakrune, ki so večkrat ustavili ter izžgali Montgomeryjevo osmo armado, ki jih ne navdihuje nič drugega kakor goreča volja »upirati se do poslednjega naboja«, so, stisnjeni na nove postojanke, neomajno sklenili nasprotniku prav do konca odločno osporavati zaključni uspeh.

Nasprotnik je že poslal parlamentarce, da bi predlagali vdajo, pa so se morali vrniti v svoje črte ter so nesli tja ponosen »ne«. Armada, odrezana od morja, brez zveze z drugimi središči odpora, že pri koncu s strelivom in živezem — s prav pičlo količino vode — bogata samo z voljo in vojaškimi vrlinami, je dala dostojen odgovor: odpor do zadnjega.

Vojaki prve armade danes bijejo poslednjo bitko, bitko za čast, ki ne brani mest, višin ali trdnjav, temveč brani junaška bojovniška izročila naše Italije. Bojevniki prve armade dajejo z vzvišeno požrtvovalnostjo zlasti poslednji prispevek italijanske zvestobe do Afrike: na tleh, ki so sveta za našo usodo, puščajo bridko poročstvo svoje plemenite krvi. To je zanesljiva ara za neogiben povratek.

Junaška smrt poskusnega pilota stotnika Colomba

Rim, 13. maja. s. Nekje v Italiji. Pri nesreči, ki se je pripetila pri poskusnem letu z novim vojnim letalom, je kot bojevnik našel slavno smrt stotnik pilot Pierino Colombo.

Stotnik se je rodil v Vedanu pri Lambru dne 8. julija 1902 in je bil poklican pod orožje septembra 1921. Odšel je v pilotsko šolo na lastno prošnjo ter je dobil spričevalo septembra 1923. Zaradi posebnih zaslug je bil dodeljen 1. lovskemu roju, ko so se veteranom iz prve svetovne vojne pridružili številni mladeniči, da so tvorili jedro letalstva. Ko se je v tej skupini temeljito izuril, je prestopil v službo kolonialnega letalstva in se udeležil vojaških nastopov za osvoboditev libijskega zaledja. Po povratku v Italijo je bil zaradi sijajnih pilotskih lastnosti, katere je še izpopolnil, dodeljen skupini za hitre polete v Desenzanu ob Gardskem jezeru. Ta oddelk je dosegel za Italijo velike uspehe v hitrostnih poletih. Leta 1930 in 1932 se je udeležil mednarodnih letalskih prired-

tev v Združenih državah in v Švici in pokazal sijajno pilotsko spretnost v čast italijanskega letalstva. Dne 5. novembra 1935 je bil zaradi posebnih zaslug povišan v podporočnika in dodeljen 50. napadnemu roju, takoj nato pa je prosil, da ga pošljejo na boj v Španijo, kjer je ponovno potrdil svoje izredne sposobnosti ne le kot pilot, temveč tudi kot ognjevit bорец. Zaradi vojnih zaslug je dobil stopnjo poročnika in se potem udeležil vojne v Grčiji in Jugoslaviji. Prejel je dve hrabrostni odlikovanji. Kot izkušen pilot je užival v letalskih krogih izreden glas. Bil je najizkušenejši učitelj letalskih umetnij in kot tak se je dolga leta posvečal urjenju mladih pilotov in znal vanje presajati vso svojo spretnost in neizčrpno navdušenje. Od 20. septembra 1941 je bil poskusni pilot in je dal v službo domovine vso svojo strast in nedosegljive sposobnosti prav do največje žrtve. Bil je odlikovan z dvema srebrnima kolajnama in dvema križcema za vojaško hrabrost.

Konec boja za Afriko še zdaleč ne pomeni konca vojne

Rim, 12. maja. s. V novem razdobju sredozemsko-evropske vojne Angleži in Amerikanci ne morejo računati na dva čimleca, ki sta jim omogočila afriški uspeh: izredno premoč v sredstvih in sodelovanje odpadniških francoskih generalov, ki so Angležem in Amerikancem odprli vrata v Afriko ter jim dali na razpolago obširno stanovanjsko, gospodarsko in vojaško organizacijo.

Vojna je vse prej ko končana in sovražna propaganda svari k previdnosti, čeprav po dolžnosti prepeva zmagovalne himne. V resnici pa se prava vojna v svojem bistvu zdaj šele začneja in bo nudi združenim narodom še bridka razočaranja. Vojaški kritik »Timesa« piše, da je največje vprašanje pri vdoru na evropsko celino vprašanje trgovske mornarice. »Daily Telegraph« pa piše, da se mora smatrati boj v Tunisu le za predigro k večjim dogodkom. »News Chronicle« se po zaključku tuniške bitke nadeja »najstrahotnejših nastopov v vsej vojni.« »Daily Herald« svari, da še ne gre za končno poglavje vojne.

Dočim je za Anglosase nujno delati hitro, pa vendar vedo, da ne bodo dobili nepripravljenih osnih obrambnih in napadalnih sil. V Sredozemlju je še italijanska mornarica in italijansko letalstvo; obe vrsti orožja sta sposobni za velika dejanja. Spomniti se je treba, da je italijanska mornarica v tej vojni že potopila 1.234.931 ton trgovskega ladjeva ter za 167.974 ton vojnega ladjeva, večinoma v Sredozemlju.

Italo iz Pise v Imperijo, Filippi Domenico iz Imperije v Pise, Cola Martino Mario iz Enne v Matero. Za predsednika dopolnjava je bil imenovan Mario Collesanti, sedanjí zvezni tajnik v Rimu, namesto Dina Bonsembiante, ki je bil imenovan za podpredsednika korporacije gostinstva. Za predsednika državne ustanove za materinstvo in detinstvo: Sergio Nannini, namesto Alessandra Frontonija.

mošči in na prošoru pri Lisičansku, v splošnem mirno. Letalstvo je podnevi in ponoči z močnimi silami obstreljevalo izhodiščne postojanke, sovražnikove čete ter letalska oporišča in železniške cilje.

Na obalnem področju Sicilije so sestrelili nemški in italijanski lovci ter protiletalsko topništvo 22 sovražnih letal.

Pri presenetljivem dnevnem letalskem napadu iz nizke višine na pristaniško mesto Great Yarmouth na vzhodni obali Anglije so bila dosežena znatna razdejavanja. Pogrešajo eno nemško letalo.

Reggio Calabria. Alberto Zacccherini, rojen v Casola Valensio, letnik 1896, vpisan v stranko 4. dec. 1920, skvadrist, prostovoljec v Vzh. Afriki in v sedanji vojni. Odlikovan s srebrno hrabrostno kolajno. Sedaj zvezni nadzornik v mestu. Doktor zdravilstva.

Brescia. Vittore Tattara, rojen v Bassano Grappa, letnik 1897, vpisan v stranko 1920. Ranjení fašist. Bojevník v svetovni vojni in prostovoljec v sedanji. Po poklicu odvratnik.

Reggio Calabria. Alberto Zacccherini, rojen v Casola Valensio, letnik 1896, vpisan v stranko 4. dec. 1920, skvadrist, prostovoljec v Vzh. Afriki in v sedanji vojni po odlikovan z dvema srebrnima in tremi bronastimi kolajnami. Bil je podnačelnik glavnega stana Gila.

Di Marciano Ermanno iz Agrigentina v Rieti, Candrini Mario iz Catanzara v Agrigento, Saltamacchia Giuseppe iz Matera v Enno. Pascotto Arduino iz Reggio Cal. v Brindisi, Rotoli Ubaldo iz Cosenze v Viterbo, Ercolani Alceo iz Rieti v Cosenzo, Baracca Francesco Mario iz Corfuja v Catanzaro, Benagli nicola iz Pole v Corfu, Romano Attilio iz Brindisija v Alessandria, Piva Gustavo iz Venezije v Polo, Albruno Mario iz Viterba v Sieno, Gazzano Luigi

Poslanica albanskemu narodu ob sestavi nove vlade

Tirana, 13. maja. s. Kraljevi namestnik je po vladarjevi privolitvi povelil nalogo za sestavo nove vlade eksc. Ekremu Libohovi. Nova vlada je bila sestavljena takole: predsednik ministrskega sveta in začasni tajnik albanske fašistične stranke je Ekrem Libohova, začasni pravosodni minister in minister za ljudsko prosveto Anton Cosmac, notranji minister Col Bib Mirakaj, finančni minister Anton Boca, minister javnih del in podpredsednik ministrskega sveta Iljaz Agushi, začasni minister za trgovino, poljedelstvo in gozdove Nexhip Pasha, minister ljudsko omiko Kilmi Luka. Včeraj popoldne so eksc. Ekrem Libohova in ministri zaprisegli pred kraljevim namestnikom.

Eksc. Pariani je izdal naslednjo poslanico: »Albanski narod! Nj. vo. kralj in cesar je imenoval novo vlado, ki bo morala reševati probleme našega življenja, ki jih je vojna zamotala in otežkočila. Tej vladi sem povelil nalogo, da skrbi za red v Albaniji, za mir in za pravičnost, da strga spletke in posveti vse svoje skrbi učitelstvu, nameščencem ter vsem tistim, ki delajo za domovino. Vsi morate sodelovati s to vlado, ki hoče samo napredek in veličino Albanije. Vlada je dobila odlok, da se neomajno bori proti vsakomur, ki bi nasprotoval njeni visoki nalogi.«

Tirana, 13. maja. s. Albanski list »Tomorice« je v izredni izdaji vidno objavil poslanico kraljevega namestnika albanskemu narodu ter imena novih članov vlade. Albanska brzojavna agencija je temu dogodku posvetila posebno poročilo, v katerem pravi:

»Ekrem Libohova je sestavil nov ministrski svet, ki predstavlja peto vlado zveze. Važnost in posebna pomembnost te vlade je vidna po besedah v poslanici kraljevega namestnika albanskemu narodu in po političnih odlikah ministrov, ki jo sestavljajo. Vsi možje, ki si jih je Libohova

Junaški odpor v Tuniziji — pozivi za vdajo odklonjeni Zavezniški napadi zavrnjeni v bojih na nož — Na vzhodu manjši boji ob Kubanu in pri Lisičansku — Hude zavezniške letalske izgube nad Sicilijo

Hitlerjev glavni stan, 13. maja. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

V Tuniziji se nemško-italijanske čete bore v gorah na obeh straneh Zaghouana z zadnjo odločnostjo proti sovražniku, ki napada od vseh strani s najmočnejšimi silami. Sovražnikovi napadi so bili deloma v protinapadih zavrnjeni z golim orožjem. Vse pozive za predajo so oddelki, ki še imajo strelivo in hrano, doslej odklonili.

Na vzhodnem bojišču je potekel dan, razen krajevnega bojnega delovanja ob kubanskem

Objave uredbenega lista fašistovske stranke

Rim, 13. maja. s. Uredbeni list fašistovske stranke objavlja:

Omembe. V izpolnjevanju svoje italijanske in fašistovske dolžnosti so v boju junaško padli: Giuseppe Avvenanti, prefekt, skvadrist, fašistovski ranjenec in bivši zvezni tajnik; Gino Fanulli, načelnik glavnega stana pri zveznem poveljstvu GIL-a v Aosti; Giuseppe Floriani, zvezni nadzornik v Trentu; Alfiero Mattocchia, član vodstva fašija v Rocamassima; Giovanni Locatelli, načelnik skupine fašistov v Grassubbiu (Bergamo). Stranka, ki so ji služili z vero in odkritosrčnostjo, dviga prapore ter se ponosno in ganjeno klanja njihovem spominu.

Obred zamenjave straže odslej ne bo več po gledaliških in zveznih dvorah v navzočnosti oblasti, temveč pred svetiščim padlih. Udeleževali se ga bodo: prefekt, zvezno vodstvo, vodstvo fašija v glavnem mestu, zastopniki rodbin padlih fašistov, zastopniki rodbin padlih v vojni ter tisti, ki so bili v boju za stvar ranjeni in pohabljeni, poleg tega pa še oddelk bobnarjev GIL-a. Pred temi v sredi bo poslavljajoči se zvezni tajnik, ki bo po pozdravu za Duceja izročil nastopajočemu tajniku posle. Novi zvezni tajnik bo posle prevzel ter spet pozdravljal Duceja. Oba zvezna tajnika bosta potem položila lovorjev venec pred svetišče. Potastilev bo spremljalo bobnanje. Govora ne bo nobenega.

Imenovanje zveznih tajnikov: Milan — zvezni tajnik Antonio Agheom, rojen v Bisceglie 1903, vpisan v stranko od 3. O. marca 1919, skvadrist, član vodstva fašija v Milanu, podtajnik fašistovski hsinidktov v Milanu ter glavni tajnik Pokrajinske zveze kmetijskih delavcev v Milanu, bersaljejski poročnik, prostovoljec v Vzhodni Afriki in v sedanji vojni, odlikovan za vojaško hrabrost, član državnega vodstva.

Zvezni podtajnik Giuliano Magnoni, rojen v Milanu, razreda 1915, vpisan v stranko 1. 1937, prihajajoči iz strankinih mladinskih organizacij. Vojni prostovoljec v Severni Afriki. Ranjen, pohabljen in vojni invalid, ki je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetlinjo. Dovolil je visoko šolo za politične vede. Poprej je bil narodni nadzornik GUF-a v Benetkah.

Alessandro Bonamici je bil rojen v Albaredo ob Adizi, letnik 1903, vpisan v stranko 1. jan. 1920. Skvadrist in bersaljejski major, prostovoljec v Vzhodni Afriki, poprej zvezni tajnik v Veroni in bivši podpoveljnik GIL-a. Sedaj nadzornik stranke, Gorizia. Antonio D'Este, rojen v Triesteju, letnik 1909, vpisan v stranko 23. amarca 1928 prišedši iz mladinskih organizacij. Bil je vojni prostovoljec v Španiji in v sedanji vojni. Odlikovan z bronasto hrabrostno svetlinjo. Dovolil je višje gospodarske in trgovske šole in bil podtajnik GUF-a.

Siracusa. Giangiacomo Fogaccia, rojen v Milanu 1. 1899, vpisan v stranko 23. avg. 1922. Skvadrist in konzul milice. Bil je bojevnik v prvi svetovni vojni in v sedanji. Bil je zvezni tajnik v Misurati in Novari in komisar fašja na Krfu.

Benevento. Enrico Marinaro, roj. v Beneventu, letnik 1906, vpisan v stranko 11. okt. 1922. Višji častnik vojske in milice, bojevnik v prvi in sedanji svetovni vojni. Odlikovan je bil z dvema bronastima svetlinjama in dvema križcema za vojaško hrabrost. Dovolil je pravne in gospodarske študije. Bil je zvezni podtajnik.

Vercelli. Chiarissimo Quaglio, rojen v San Urbano D'Este, letnik 1908, prostovoljec v španski vojni in tam ranjen. Prostovoljec v sedanji

Sikorskega nečak med katinskimi žrtvami

Budimpešta, 12. maja. »Poster Lloyd« poroča, da je med katinskimi žrtvami tudi nečak predsednika emigrantske vlade Sikorskega, mornariški poročnik Sikorski.

Komunistični morilec prijel v Španiji

Barcelona, 13. maja. s. V Barceloni so prijeli nevarnega komunisto Juana Escalero, ki je ubil 39 ljudi, med njimi devet bratov. Tle zločine je zagrešil v dobi rdeče vlade v občini Rafael Bunol pri Valenciji. Krutega morileca so prepoznali, ko se je sprehajal po Barceloni, nekateri vojaki iz njegovega rojstnega kraja, ga ustavili ter nato izročili policiji.

Vesti 13. maja

Nj. visokost kneginja D'Aosta je namenila pokojnino po vojaškem odlikovanju Savojskega reda v prid siromašnim rodbinam letalcev na letališču Merna pri Goriziji. Silovit požar je uničil državno knjižnico v južnoameriškem Peruju. Imela je 100.000 zvezkov, med temi 40.000 rokopisov velike vrednosti.

Cena zlata na bombayski borzi naglo narašča in se je povzpela na dvojno višino običajne. Unča zlata velja v Indiji 375 šilingov, medtem ko velja v Angliji uradno 168 šilingov.

V Smirno so prispele tri italijanske ladje z angleškimi ujetniki, ki bodo izmenjani pod nadzorstvom mednarodnega Rdečega križa.

V Rim je prispel generalni ravnatelj uradne nemške obveščevalne službe »DNB« dr. Albrecht. Obiskal je sedež agencije Stefani in stopil v stik s predsednikom in ravnateljem družbe, s katerima je razpravljal o različnih vprašanjih, glede sodelovanja med obema zavodoma.

Iz Washingtona poročajo, da so republikanski poslanci pripravili na zagrižen boj proti zakonu, ki daje Rooseveltu pravico sklepati mednarodne trgovske pogodbe.

Komunisti so klavrno proslavili prvi maj

Oropali so cerkev na Veseli gori, oskrnili grobove in okradli v Mokronogu nekaj hiš, sami pa odnesli krvave glave

St. Rupert, 13. maja.

Komunistična propaganda je za 1. maj napovedovala velike dogodke. Z najrazličnejšimi govoricami o prevratu in o pokoljih je držala javno mnenje v veliki napetosti. Tisti, ki jo poznajo, so vedeli, da je to strah, ki je okrogel, notri pa ga nič ni, kakor se je vedno izkazalo pri velikih napovedih.

Z velikim truščem pa so hoteli komunistični razbojniki napraviti presenečenje na deželi. Likvidirati so hoteli za prvi maj na novo ustanovljeno branilsko postojanko v St. Rupertu. Računali so, da postojanka, ki se komaj ustanavlja, ne bo zdržala napada. Za vsak slučaj pa so zbrali za

Partizani so svoje padle tovariše slekli do golega.

napad tako ogromno silo, da bi po njihovih računih uničili postojanko. Napadalo je namreč pet razbojniških tolp: Cankarjeva, Gubčeva in Tomšičeva ter dve z onkraj Gorjancev. Že v petek zvečer so zasedli vse okoliške vasi: Zabukovje, Trstenik, Bojanko, Drago itd. Generalštab se je nastanil v gradu Škrlevo, ki ga sedaj upravljajo salezijanci. Od tod so napeljali telefon v St. Rupert in v Drago. Zico so vlekli po 14 let stari fantiči iz Bele krajine, ki jih imajo v ta namen izpolane. Vso komando je imel razbojnik, ki je govoril hrvaško. Političkomisar je bil Slovenec in poseben strokovnjak je bila pri štabu partizanov. Napad se je začel v soboto zvečer ob 10, ko so se udarile partizanske edince z vaškimi branilci. Ti so se umaknili v svojo postojanko in se začeli braniti. Roparji so zasedli hiše v St. Rupertu, in sicer so se razdelili po hišah po načrtu, ki ga je že prej naredila šentrupeška komunistična »Narodna zaščita«, ki se vedno deluje. Na vsako hišo je prišlo 8 ljudi. Partizani so zasedli župnišče in kašo, od koder so iz bližine 20 m streljali na branilce. Boj je bil hud, ker so bili komunisti dobro oboroženi in niso štedili s strelivom. Toda branilci so odgovarjali celo noč in vsak, kdor se je skušal približati ženi ovi, je zavrnil in se v trenutku zgrudil. Komunisti niso namreč računali s tem, da šteje vaška straža precej fantov, ki so prestali že več bojev s komunisti drugod. Tu je padla tudi deveta žrtev Mavsarjeve družine, Mavsar Dolfo. Ko je v nedeljo nastopil dan, je streljanje počelo, ker se komunisti niso upali prikazati na okna zasedenih hiš. Iz oglov si slišal samo kričanje pobesnelih žensk, ki so vpile: »Beli, predajte se, neče vam ništa bit!« Z bunkerjev so odmevali vzkliki: »Pridi bliže, predalec si, ne moremo se predati!«

Branilci se nočejo udati

Čez dan so zopet začeli obstreljevati. Ker je fantom že primanjkovalo streliva, so bili prisiljeni iti iskat pomoč. Dva stražarja, ki sta bila

ponoči še laže ranjena, sta se sredi najhujšega ognja, obstreljevana s partizanskimi strojnimi od vseh strani, prebila sredi dneva skozi vse zasede in ponovno ranjena prispela na Rakovnik, ki je od St. Ruperta oddaljen okrog 20 minut. Tu sta poročala o položaju in pomoč takoj dobila. Rakovniški fantje so se takoj napotili z orožjem in strelivom proti St. Rupertu. Toda pot je bila težka, strojnice z vseh strani; z Vesele gore, s šentrupeškega pokopališča, s cerkve, ki stoji na njem. A fantje niso klonili niti pomišljali. Vedeli so, da jih v St. Rupertu čaka 90 junakov, ki so v sili, ker se borijo proti sto in stokrat močnejšemu, proti banditom in roparjem iz cele pokrajine, pa še iz one strani Gorjancev so prišli v njihovo vas ropat, krast in pobijati. Zato jim ni bilo mar za življenje; ko so že prišli skoraj na cilj, je padel par metrov pred kaplanijo, v kateri so bili utrjeni fantje-domačini. Mauc kot prva žrtev nesebičnosti in junaštva. Padel je in s svojo mlado krvjo tako rekoč rešil življenje vsem 90 tovarišem. Z zadnjimi močmi se je privlekel nekaj metrov pred hišo in zavpil: »Na, strojnico!« nato je omahnil. Takoj za njim se je priplazil drugi s strelivom. Tudi ta je bil težko ranjen. Ko je že mislil, da ne bo mogel do fantov, ker je izgubil že mnogo krvi, je s poslednjimi silami izvlekel iz žepa sliko svoje zaročenke in jo raztrgal, da je ne bi dobili v roke razbojniki in še njo mučili in mesarili, kot so jih že tisoče. Pozneje so ga fantje spravili k sebi in mu nudili prvo pomoč. Skupini fantov na Veseli gori, kjer so partizani hudo napadali, so hoteli na pomoč fantje in se prebili skozi partizanski ogenj. Na tem pohodu je padel tudi Bajc Janez, zadet v glavo. Junaška rakovniška skupina je zdržala vse hude napade do konca in s svojimi stražami, ki so se prebile skozi partizanski obroč, pomagale tudi tovarišem v St. Rupertu in na Veseli gori. Od skupine, ki je šla v St. Rupert, je padel en fant, dva pa sta bila teže ranjena.

Komunisti streljajo s »topom«

Ojačeni s strojnico, bombami in drugim strelivom so fantje roparjem še huje kljubovali. Ker so ti videli, da drugače ne bo šlo, so se poslužili skrajnega sredstva: topa, ki so ga pripeljali s seboj za »vsak slučaj« in ki so jim ga posodili »tovariši« izza onstran Gorjancev. Seveda so morali z njim priti tudi »strokovnjaki«, ki znajo s temi rečmi ravnati. Top, ki je bil na štirih kolesih, dve je imel svoj, dve pa so mu »prišle« od nekega voza, so zapeljali 50 m pred kaplanijo in namerili. Priprave za merjenje sicer niso imele, pa saj jim teh niti treba ni bilo. Do kaplanije je bilo samo 50 m, se pa pogleda kar skozi cev in tako namreč. Pa se je izkazalo, da »strokovnjaki« izza onstran Gorjancev ne vedo najbolje, »kako se taki stvari stregajo«. Ustrelili so petkrat in samo enkrat zadeli. Pa šentrupeške kaplanije, ki so jo zidali že v starih turških časih in je takrat gotovo služila v iste namene kot danes (po zidovih bi človek sklepal), se tudi 8 cm topovska krogla ni prišla. Istočasno so začeli iz Rakovnika močno obstreljevati s težkimi metaleci minin »nesreča« je hotela, da je ena zadela ravno v sredo topovske priprave in jo prisilila k molku. To je bilo pa za hrabre »tovariše« že preveč. Težka izguba dragocene priprave, 60 voz mrtvecev in ranjenec, ki so jih morali šentrupeški sami voziti z bojišča, vedno besnejši obrazi njihovih komandantov, ki so med borbo samo streljali lastne ljudi, ker niso hoteli naprej, na drugi strani pa vedno močnejše delovanje fantov-domačinov jim je vzelo pogum, ki ga že itak ob začetku niso kazali. Ko so se »tovariši« iz te in one strani Gorjancev še temeljito skregali, kdo bo plačal razbiti »kanone«, so pobrali šila in kopita in v ponedeljek zjutraj okoli 3 odšli.

Padle partizane vozijo na pokopališče.

Oropanje cerkve na Veseli gori

Na Veseli gori so med tem časom temeljito izropali cerkev, pobrali vse cerkveno perilo, sveče, požgali klopi, razdejali oltar in oskrnili grobove, kjer sta pokopana župnik Nahtigal in kaplan Cvar. Hoteli so nato zažgati tudi cerkev, zažgali vrata, pa ni hotelo goreti. Prav tako so zažgali zvonik v St. Rupertu, pa so ogenj zadušili fantje-stražarji. Zgorele so samo stopnice. Istočasno so ostale tolpe ropale po Mokronogu in okolici. Ohenem so partizani zažgali tudi železniško skladišče in mnogo lesa. Po vaseh so ljudem jemali perilo, rjuhe in prle, ker so jih rabili za obvezovanje.

Tako so komunisti raztrgali bandero v cerkvi na Veseli gori.

Ljudje se danes razočarani sprašujejo: »Ti ljudi je nas osvobodil? Česa? Prašičev, krav in bikov!« To je osvobodilna vojska! Pa so odnesli vsi krvave glave od tod!

Takšen je bil konec osvobodilne akcije za šentrupeške ljudi; takšen za fante, ki so ponovno pokazali, da je St. Rupert njihov in da v njem ne bo poenajl vsakdo, kar bo hotel.

Kakšen bo pa konec za Tomina, Bizjaka, dr. Lumečka in za vseh ostale, ki so pripravili vso to nesrečo v mirni dolini. Kako so ti ljudje odgovarjali svojim komandantom, ko so jim iz dneva v dan trobili, da morajo zasedi mirno dolino, tam je dosti živeža: na Rakovniku ga je za štiri občine, v St. Rupertu za tri itd. Posadko v St. Rupertu bodo pozvali, pa se bo predala! Kako bodo odgovarjali »tovarišem« izza Gorjancev za izgubljeni top? Kako bodo pa odgovarjali narodu za Mavsarjeve, Gričarjeve, Zavodnikove, za g. župnika, za g. kaplana in še za sto drugih.

Oznani škofijskega odhoda za posvetitev

Javni in zasebni nameščenci (tudi upokojenici) ter delavci se bodo posvetili brezmadežnemu Marijinemu Sreču v nedeljo, 16. maja, ob 3 popoldne v stolnici. Najlepše vabimo vse nameščence ter delavce, da se te posvetitve udeležijo v čim večjem številu.

Javne in zasebne nameščence (tudi upokojenke) ter delavke se bodo posvetile v nedeljo, 16. t. m., ob 5 popoldne pri uršulinkah. Vljudno vabimo vse nameščence in delavke, da se posvetitve udeležijo.

Služkinje v Ljubljani se bodo posvetile v nedeljo, 16. maja, ob 5 popoldne v stolnici. Naj bi ta dan prišle vse pred Marijin oltar.

Slovesno proslavo v čast brezmadežnemu Sreču Marijinemu bodo priredile gojenke uršulinskih šol v nedeljo, 16. maja, ob 11 popoldne in ob 6 zvečer v frančiškanski dvorani. Spored je spetno in skrbno sestavljen. Nad vse lepi bodo prizori iz življenja Marijinega. Vso našo katoliško javnost toplo vabimo, da se obeh prireditev v velikem številu udeležijo. Vstopnice v predprodaji pri A. Sfilgoj, in na porti uršulinskega samostana.

Tonetu Hočvarju v spomin

V poletnem soncu sva na vasi stala, na desno zrna v kruh drobila je mlin; krog naju naša zemlja je ležala, vsa v lastni krvi bolno je ječala, oskrnjena in polna bolečin...

»Poglej,« sem rekel, »in preštej vse rane, če moreš, naše mrtvece preštej, poprej moči v občestvu božjem zbrane, so zdaj razklane, besne podivjane — in tej pogubi, Tone, glej, ni mej!«

Ti ves svetel si veroval otroško:

»Ta kri je seme, vsak dan več je nas, ki zmotam, zlu upiramo se moško...« In tiše si potolžil mi preroško: »Za Golgota odbran sem tudi jaz...«

Zdaj v zemlji znova se budi življenje, kot božja last skrivnostno melje mlin; Ti si končal na Golgoti trpljenje, zdaj z vejo palme kažeš na vstajenje Resnice iz zablod in bolečin...

Vinko Žitnik.

Grosuplje, 13. maja 1943.

O siromaku s pol milijona lir in drugo

Ljubljana, 13. maja.

Takole v poučenih krogih, ki imajo opravka s testamenti in zapuščinami, zadnji čas zaupno pripovedujejo o človeku, ki je živel v veliki skromnosti, skoraj v revščini, ki si na stara leta ni privoščil niti najmanjšega priboljška, ki je skrival hranilne knjižice, a je prišlo po njegovi smrti na dan, da je zapustil pol milijona lir v hranilnih knjižicah in nekaj v gotovini.

O revežih, ki so zapuščali po smrti čedno premoženje, je dostikrat po časopisih mnogo poročil in zgodb, pa tudi v Ljubljani sami so se že nekočkrat primerile zapuščine revežev, ki so prinesle na dan čedne vsote. Tako je živela v Streliški ulici svoj čas neka reva v Pustovi lopi, ki je prejemale podporo mestne občine ljubljanske, a je pozneje prišla na dan, da je imela ta reva v svoji postelji kar čedno vsoto gotovine spravljene. Takrat seveda je mestna občina pravilno zahtevala, da so ji iz tega denarja vrnili vse mesečne podpore, izdane za to revo.

Na okrožnem in okrajnem sodišču se tedensko vrše razne kazenske razprave, ki potekajo monotonno. Tu in tam se pojavi pri takih razpravah kaka vesela zgodba. V sobi št. 28 na okrajnem sodišču je bil nedavno neki ljubljanski gospod obsojen na 1000 lir denarne kazni zaradi prestopka žaljenja časti, ker je nek večer v nekem javnem lokalu drdo nabrahlil nekega drugega gospoda. Kazen je bila za enkrat izrečena pogojno.

Kazenski senat je v torek obravnaval dve večji vlomilski zadevi. Na zatožno klop sta prišla dva mlada, drzna vlomilca, tako: Jože Nachligal, rojen 22. oktobra 1915 v Ložu, samski mizarjski pomočnik, stanujoč v Ljubljani, zaradi tatvine že večkrat kaznovan, in Stanko Gradišar, rojen dne 21. novembra 1920 v naselju Bavdki pri Velikih Laščah, samski ključavničarski pomočnik, stanujoč v Ljubljani. Njima je na zatožni klopi delal družino kleparski mojster, 33-letni Drago G. Prva dva sta bila obtožena zaradi zločinstva vlonne tatvine, zadnji pa zaradi prestopka nakupa ukradenega blaga v smislu §-a 333 kaz. zak.

Prva dva obtožena sta ponoči 6. februarja letos in ponoči naslednjega dne vdrli v pisarno trgovca Mirka Skoka na dvorišču hiše št. 16 Cesta Arielle Rea in mu odnesla do 1500 lir gotovine, precej zlatnine, pločevine, angleškega čina in razno drugo blago v skupni vrednosti do 25.000 lir. Odnesla sta tudi nekaj gumijastih plašev. Isto noč sta ukradla pri Skokovem sosedu 2 gumijasta plašča in zračnici v vrednosti 380 lir. Stanko Gradišar je bil razen tega obtožen, da je 31. decembra 1942 vlomil v trgovino Josipa Dolenc in mu odnesel razno blago v vrednosti 18.445 lir. Kleparski mojster Drago je bil obtožen zaradi prestopka nakupa ukradenega blaga, ker je kupil do 3 kg čina, nekaj kleja in druge stvari za 800 lir. Zanimivo je, kakor navaja obtožnica, da je mojster Drago prodal samo en naprej nekemu interesentu za 950 lir. Obtoženci so v bistvu priznavali inkriminirana dejanja, le prva dva sta zanikala tatvino gumijastih plašev na škodo obrtnika Struklja. Bili so obsojeni: Nahtigal Jože na 2 leti in 1 mesec robije ter na 50 lir denarne kazni, ker je tudi pomagal skrivati od Gradišarja ukradeno blago, dalje Stanko Gradišar na 2 leti in 10 mesecev robije ter Drago G. na 1000 lir denarne kazni, ki se je spremenila v primerno zaporno kazen. Prva dva sta bila oproščena od obtožbe zaradi tatvine dveh gumijastih plašev.

Čitajte »Slovenski dom«!

S. S. VAN DINE
BOGINJA MAŠČEVANJA
KRIMINALNI ROMAN

Gospa je zdaj na pol zaprla oči ter ošupnila, kakor bi se bila nenadno spomnila nekaj strašnega.

»Da... da,« je spregovorila tiho, »nekdo je vrgel tja tisto zaponko... nekdo... Njen glas se je tiho izgubil v dvorani in čez obraz se ji je potegnilo nekaj bolestnega. A brž se je spet opomogla, z globokim vzdihom vstala, pogledala Vanceja naravnost v oči ter dejala:

»Hočem, da poiščete tistega človeka, ki je storil tako strahotno dejanje, pa naj bo kdor koli.« Njen obraz je postal krut in trdosrčen. »In jaz vam bom pomagala, da ga izsledite, razumete? Pomagala vam bom.«

Vance jo je nekaj trenutkov motril, nato pa odgovoril:

»Da, upam, da mi boste pomagali, gospa Bliss. Računam na vas.« Nalaho se ji je priklonil. »A za zdaj še ne morete storiti ničesar. Zelo bi vam bil hvaležen, če bi nas hoteli počakati v salonu. V kratkem vam bomo morali postaviti nekaj vprašanj... Hani vas lahko pospremi.«

Med tem kratkim prizorom sem ves čas postrani opazoval Egiptec. Ko je gospa Blissova stopila v muzejsko dvorano, se je komaj zganil, ko pa je začela govoriti z Vancejem, je stopil tiho bliže. Zdaj je stal s sklenjenimi rokami za pleteno košaro in nepremično zrl nekam pobožno in pokroviteljsko v gospo.

»Pojdiva, Meryt-Amen,« je dejal, »ostal bom pri tebi, dokler te ti gospodje ne zaslišijo. Ničesar se ti ni treba bati. Sakmet se je pravično maščevala. Ona je nad človeškimi postavami.«

Gospa se je za trenutek obotavljala, potem pa stopila k Blissu, ga rahlo poljubila na čelo ter se nato podala proti stopnicam, Hani pa ji je pokorno sledil.

VI. POGLAVJE

Štiri ure raziskovanja

Petek, 13. julija, ob 13.15.

Scarlett ji je sledil z nemirnimi očmi.

»Uboga gospa!« je pripomnil z vzdihom. »Veš, Vance, zelo je bila vdana Kyleju. Njen oče in Kyle sta si bila velika prijatelja. Odkar je stari Abercrombie umrl, je Kyle ravnal z njo, kakor bi bila njegova hčerka... Kylejeva smrt je zanj strašen udarec...«

»Razumljivo,« je pomrmral Vance brez kakšnega posebnega zanimanja. »Pa Hani jo bo že potolažil... Zdi se mi, gospod doktor, da je tale vaš Egiptec res zelo navezan na gospo Blissovo.«

»Kako pravite?...« Bliss je dvignil glavo, in videti je bilo, kako se prizadeva, da bi zbral svoje misli. »Ah, da... Hani. Kar se tiče moje žene, ji je res kakor najzvestejši pes. Po smrti njenega očeta jo je on vzgojil. Nikdar mi ni mogel odpustiti, da sem se poročil z njo.« Zasmejal se je na vso moč, potem pa se ga je polastila raztresenost.

Heathu je ugasnila cigara in začel jo je nekam besno žvečiti. Razkoračeno je stal poleg Kylejevega trupla z rokami v žepih, gledal doktorja in se premagoval.

»Toda, čemu vendar vse te žvečarije?« je vprašal osorno, nato pa se obrnil k Markhamu in dejal: »Se vam mar ne zdi, da imamo že dovolj dokazov za obtožbo?«

Markham je bil zbežan. Nek notranji glas mu je pravil, naj Blissu da zapreti, a preveč je zaupal v Vanceja, da bi to storil. Vedel je, da Vance ni bil zadovoljen s položajem. Spričo takšnega Vancejevega vedenja je čutil da se za Kylejevim umorom skriva nekaj, česar za enkrat še ni mogoče odkriti. Morda je bil v negotovosti tudi glede tega, koliko je treba upoštevati znamenja, ki so govorila proti egiptologu in ga skušala prikazati kot morilca.

Že je hotel odgovoriti Heathu, ko je nenadno pokukal skozi vrata Hennessey in zaklical:

»Gospod narednik, mrtvaški avto je že tu.«

»Dobro je,« je dejal Heath, kakor da mu nekaj ni všeč. Obrnil se je k Markhamu in dejal: »Ali ni zdaj nobene ovire več, gospod načelnik, da odpeljemo truplo?«

Markham je sprašujoče pogledal Vanceja, ki je pritrdil: »Ne, gospod narednik. Čimprej bo v mrtvašnici, tem prej bomo imeli v rokah mrtliški izvid.«

»V redu!« Heath je nastavil dlani na usta in zaklical Hennesseyu: »Naj prideta noter.«

Čez nekaj trenutkov sta že stopila v dvorano dva moža, sofer mrtvaškega avtomobila in postrešček, z nosilnicami. Brez besede sta dvignila Kylejevo truplo, ga položila na nosilnice ter odnesla proti izhodu. Postrešček, ki je držal zadaj nosilnice s truplom, je težko stopical po trdih lesenih tleh, kakor bi plesal neke vrste poskočnico.

»Prikipen je tale dečko,« se je pošalil Vance.

Zdelo se je, kakor da je obenem s Kylejevim truplom izginilo iz muzejske dvorane tudi mrtvaško vzdušje. Ostala pa je tam še vedno tista mlaka krvi in kip boginje Sakmet kot spomin na strašno žaloigro, ki se je bila odigrala.

Heath se je ozrl na nemi lik dr. Blissu in vprašal kakor iz nekakšnega dolgočasa, obenem pa vdano:

»Kam gremo zdaj?«

Markham je postajal vedno nemirnejši. Poklical je Vanceja vstran in mu nekaj potihem dejal. Kaj, tega nisem mogel slišati. Čez nekaj trenutkov pa je Vance začel mnogo glasneje govoriti z načelnikom Okrožne uprave. Markham ga je pazljivo poslušal, potem pa zmajal z rameni.

»Odlično,« je odvrnil, ko se je spet vračal k nam. »A če hočemo hitro priti do kakšnega zaključka, moramo delati...«

»Delati!... O, sveta potrpežljivost!« Vance je globoko vzdihnil. Vedno samo delati, delati in še enkrat delati! Dajati si neprestano opravka in se sukati. Vedno priganjanje!... Mislil sem, da bi morala pravica hoditi počasi!«

Grozno odkritje v 90m globokem breznu na Mali gori

Devet ljudi, ki so jih partizani odvedli lani 28. julija z dela v gozdu pri Lipovcu, so komunisti zmetali v brezno

Dolenja vas pri Ribnici, maja.

Lani 28. jul. so šli vaščani iz Prigorice in ostalih vasi občine Dol. vas sekati v gozd. Nekaj Prigoričanov je sekalo blizu postajališča Lipovec.

Trdan Franc

Tanko Franc

Bilo je okrog 8. zjutraj, ko so se nenadoma pojavili komunisti v bližnjem gozdu, kjer so ljudje zamišljeni sekali, rezali in klesali les. Ko so jih ljudje opazili, jih je bila groza, saj so vedeli, kako so ravnali partizani z uglednim

Henigman Anton

Gorše Anton

trgovcem Riglerjem in častnikarjem Debeljakom, ki so ju ubili. Nekaj jih je zbežalo, toda vsi jih niti opazili niso. Šele ko so jih obkolili in zavpili nanje, da gredo z njimi, so se zavedli nesreče. Odpeljali so jih 9 in dve vpreženi kravi, ki sta bili last J. Kozine iz Prigorice. Tretji

Arko Anton

Arko Jože

dan nato je prišla velika vojaška akcija, ki je prevzela to gozdno predele in vsi smo pričakovali, da se odpeljejo vaščani vrnejo. Toda med čiščenjem Male gore in pozneje ni bilo prav nobenega glasu. Začela so se poizvedovanja, pa

Arko Franc

Kozina Janez

vse zaman. Zdaj je pa izpovedal komunist ribniški domačin, ki se je sam javil oblastem, da so oni komunisti, ki so odpeljali devet vaščanov iz Prigorice, odvedli te domačine v gozd v bližino cerkvice sv. Ane nad Ribnico in jih

vseh devet pometali v 90 metrov globoko jamo. Ali pobite ali žive, tega še niso ugotovili.

So podrobosti, ki kažejo, da so se nesrečni vaščani uprli smrtni obsodbi, naker se je začel boj, v katerem so seveda reveži brez orožja podlegli, naker so razbojniki dva mlajša razsekali na kose in pometali v jamo, ostale pa da so vrgli žive v grozno jamo. Ob tej vesti so šli sinovi ubitih očetov takoj na opisano mesto in pregledali več jam, ki se v tem kraju nahajajo. V eni jami, ki so jo prigoriški fantje pregledali do dna, ni bilo sledov, pač pa so v žrelo največjega prepada našli na veji grma odtrgan kos srajce, na drugi strani na kamnu pa kos telovnika, kar potrjuje, da so bili v to jamo vrženi ljudje. Nesrečniki so bili vsi mirni, pošte-

Trgovca Rigler, ki so ga komunisti ubili v kočevskih gozdovih.

ni, verni ljudje, 6 od teh družinski očetje, ostali njihovi sinovi, v starosti: Franc Trdan, star 68 let, cerkveni ključar, posestnik, delaven, ugleđen mož, zapušta 4 otroke in vdovo, Tanko Franc, 63 let, cerkveni ključar, mizarski mojster, zelo družaben in priljubljen v vasi, zapušta 6 otrok in vdovo, Anton Henigman, posestnik, lončar, veren, delaven, zapušta 4 otroke in vdovo, Gorše Anton, 54 let, brez enega očesa, hrom na eno nogo, posestnik, veren, delaven, zapušta 3 otroke in vdovo, Arko Anton, 67 let, bolehal, izčrpan v ameriških rudnikih, skrben, veren, delaven, zapušta 6 otrok in vdovo; z njim sta bila pobita tudi sinova Jože (20 let) in Franc 18 let, dijak meščanske šole v Ribnici, Kozina Janez, posestnik, 45 let, bolehal, delaven, zapušta vdovo, Kozina Jože, 21 let, delaven in trezen fant.

Kdo je kriv te hroščinstev, danes vsi v Dolenji vasi dobro vedo in tudi naš list je o tem že izrekel besedo. Sodelovalci so znani domačini.

Ob tem groznem odkritju še celo simpatizerji komunistov umolknejo in ne najdejo za zločinca opravičila in zagovora. Težka bo sodba nad temi krvniki, ki se vedno bolj bliža, četudi se zdaj prikrivajo na vse mogoče načine.

Šport

Hermes : Mars

Prihodnjo nedeljo bom nadaljevali z domačimi prvenstvenimi tekmami. V prvem razredu je na sporedu srečanje med Hermesom in Marsom, v drugem med Mladiko in Korotanom.

Hermes in Mars bosta torej to nedeljo nerila moči. Dozdej sta vsak po enkrat zmagala in imata tako enako število točk. Hermes je do nedavne tekme prebojeval krizo. Moštvo mu nekaj ni bilo v redu in fantje niso pokazali tistega nogometa, kot ga znajo. Štirinajstredni odmor, ki jim ni bilo treba nastopiti, so igralci dobro izrabili, vodstvo je sestavilo novo moštvo, ki je ves čas pridno vadilo, v tem času so odigrali tudi nekaj prijateljskih trening-tekem in tako upamo, da so zdaj Hermežanske vrste urejene in da bodo fantje pokazali dober nogomet, kot smo ga pri njih bili navajeni gledati.

Mars je preteklo nedeljo res odpravil moštvo Tobačne tovarne, vendar pa z njegovo igro, razen prvih 20 minut prvega polčasa, nismo mogli biti zadovoljni. Moštvo Tobačne tovarne so, čeprav je to igralo precejšen del drugega polčasa samo z devetimi igralci, odpravili le z rezultatom 4:2, kar ni kaj laskavo za renomirani Mars. Morda so se čuvali za to nedeljo, ko bo tekma večje važnosti, kakor pa je bila preteklo nedeljo. Marsovci imajo s Hermežanci že dva neporavnana računa. Dvakrat so namreč morali Poljančani poraženi s šišenskega igrišča. Bile pa so to le prijateljske tekme. V nedeljo pa bo šlo zares in ob takšnih prilikah se znajo Marsovci zagristi. Tedaj ima vsak nasprotnik z njimi veliko opravka, če jih hoče ugnati. Kdo bo zmagal v nedeljo, je težko reči, zadržimo pa lahko, da bo borba napeta in zanimiva. Začetek tekme bo na stadionu Hermesa ob 17.

Mladika : Korotan

Že dolgo je tega, kar sta se navedena kluba pomerila v prvenstveni tekmi. Od takrat smo sicer videli oba igrati že po nekaj prijateljskih in prvenstvenih tekmah, kjer sta pokazala, kaj znata. Reči moramo, da razpolagata obe moštvosti s precejšnjo mero tehničnega znanja, pa tudi borbenosti jima ne manjka. V nedeljo bo šlo med njima za dragocene točke. Oba imata dozdej po 4 točke. Kdo jih bo imel v nedeljo več? Nedeljski bosta vsekakor dragoceni, morda celo odločilni za prvo mesto na koncu tekmovanja. Nedeljski tekmi bo dala poseben znak tudi klubska zagrizenost, ki je znana že od nekdaj, kadar igra Mladika in Korotan med seboj. Tekma bo derby drugega razreda. Začetek ob 15 na Hermesu.

Sportne vesti

SK Mladika vabi vse igralce I. in rezervnega moštva na sestanek, ki se bo vršil v petek, dne 14. maja, po šmarnicah v prostorih Mladinskega doma. Udeležba strogo obvezna!

Slišimo, da nogometni sodniki kar ne morejo preboleti nedeljskega neodločenega izida z odborniki. Med njimi se nekaj kuha za revanž, ker so prepričani, da so boljši in da bodo to tudi kmalu dokazali. Želimo, da bi do srečanja prišlo, da bi bili tako računali med sodniki in odborniki enkrat za dolgo časa razčiščeni.

Prof. Calvi predsednik, prof. Papaluca podpredsednik Italijanskega kulturnega instituta

Na predlog Visokega komisarja in Zveznega tajnika je predsednik fašističnega kulturnega instituta n. s. Camillo Pelizzi imenoval te dni prof. Bartolomea Calvija za predsednika Italijanskega kulturnega instituta v Ljubljani, prof. Vita Papaluca pa za podpredsednika.

Prof. Calvi bo začel svoje delovanje z branjem in komentiranjem XXI. speva Dantejevih »Nebes«, ki je posvečen sv. Frančišku Asiškemu. Branja bo dne 15. maja ob 7 zvečer v mali dvorani Glasbene Matice. Vstop prost.

Ljubljana

Koledar

Cetrtek, 13. velikega travna: Servacij, škof; Robert Belarjani, škof in cerkveni učenik; Glicerija, mučenica.

Petek, 14. velikega travna: Bonifacij, mučenec; Pashal I. papež; Pahomij, opat.

Obvestila

Jutri, v petek, bo v mali filharmonični dvorani VIII. javna produkcija gojenev šole Glasbene Matice, ki je prirejena v proslavo letošnjega materinskega dne. Spored produkcije obsega najrazličnejša dela iz domačih in tujih literatur. Produkcija se bo vršila v mali filharmonični dvorani in bo začetek točno ob 18. Podrobnji spored se dobi v Knjigarni Glasbene Matice. Danes pa že opozarjamo na IX. javno produkcijo, ki bo v nedeljo, dne 16. t. m., ob tri četrt na 10 v veliki filharmonični dvorani. Na tej produkciji bo nastopil šolski orkester Glasbene Matice pod vodstvom Karla Jeraja in zaigral šest skladb. Poleg tega bo nastopila tudi absolventka klavirskega oddelka ga. Bonsack — Kalan Majda. Spored še pričujemo.

Darila za birmance trajne vrednosti

Lepa nalivna peresa, pisemske in podložne mape, pisalne garniture i. t. d. kupite po konkurenčno nizkih cenah v trgovini

H. Ničman v Ljubljani

Miklošičeva cesta štev. 5

in

Papirnici Ljudske knjigarne

Pred škofijo štev. 5

Priprava za nižje in višje tečajne izpite na srednjih in meščanskih šolah. Ločena priprava za dijake 3. in 4. razredov srednjih in meščanskih šol se začne 17. maja. Honorar za vso pripravo zelo nizek. Vpisovanje dnevno od 8 do 12 in od 14 do 16: Novi (Turjaški) trg 5-III, Inštrukcije.

Dvoje simfoničnih del iz ruske glasbene literature bomo slišali na prihodnjem simfoničnem koncertu, in sicer: najprej se bo izvajal koncert slavne skladatelja Rahmaninova. Solistični part v tem koncertu bo igrala pianistka ga. Rossana Orlandini-Bottai, ki je ena najpomembnejših umetnic mlajše italijanske generacije. Po Rahmaninovu pa bomo slišali Čajkovskega Patetično simfonijo, ki je prav gotovo najbolj popularna simfonija, ne samo izmed del Čajkovskega, temveč iz vse literature. Koncert se bo vršil pod vodstvom dirigenta Draga Maria Šianca in izvedbi simfoničnega orkestra v ponedeljek, dne 17. t. m., ob pol 7 zvečer v veliki uniojski dvorani. Predprodaja v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

Drama

Cetrtek, 13. maja, ob 17: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Petek, 14. maja, ob 15: »V času obiskanja«. Zaključena predstava za šolsko mladino.

Opera:

Cetrtek, 13. maja, ob 18: »Prodana nevesta«. Izven. Cene od 28 lir navzdol.

Zaradi nenadne obolenosti Draga Čudna ga bo nadomestil v današnji predstavi Smetanove opere »Prodana nevesta« Marjan Kristanič, ki je v partiji Janka že lani večkrat nastopil.

Liscia e lucida
come s'è la punta
di ogni penna

Kot svilá gladka in
svetla je konica
vsakega KAWECO
peresa.

Kaweco.

Perché la KAWECO scorre
così facilmente come una
piuma sulla carta. Nelle
cartolerie e nei negozi
specializzati Vi mostreremo
ben volentieri i
vari modelli KAWECO

Zato KAWECO pero
teče s takšno lahkoto
po papirju. V trgovinah
s pisalnimi potrebščinami
Vam bodo radi
pokazali različne modele
KAWECO peres

Edgar Wallace:

Žabar s krinko

Zunaj je bilo, ko da bi se utrgal oblak. Moža sta bila na mah premočena do kože, še preden sta naredila nekaj korakov. Ray je posvetil s svetilko na tla ter iskal sledov. V razmnoženi zemlji je videl sledove številnih stopinj ter naenkrat spoznal tudi sled Eline noge. Sledovi so izginili na robu livade, toda pri stranskih vratih jih je bilo mogoče spet opaziti. Ta izhod je vezal cesto z livado za Maytreškim dvorcem. Ta vrata so bila navadno zaklenjena. Ray je takoj opazil sledove avtomobila, nato pa je videl, da so bila tudi vrata odprta. Stekel je skozi nje ter videl, da so sledovi zavili na desno.

Morda bi bilo dobro, da bi preiskali ves vrt, da bi bila potem popolnoma pripravana, oče, je dejal Ray. »Jaz bom poklical naše sosedo ter jih prosil za pomoč.«

Ko je to storil, je Bennett že preiskal skoraj ves vrt, ne da bi našel tudi najmanjšo Elino sled.

»Odpelji se v mesto in telefoniraj Gordonu!« je rekel. Čudno: njegov glas je zvenel tako mirno.

Čez četrt ure se je vrnil Ray s svojim starim kolesom ter povedal očetu tole neprijazno novico:

»Pomisli — telefonski vod je pre-

rezan,« je dejal ves obupan.

»Toda jaz sem naročil avtomobil, ki bo vsak čas prišel iz garaže. Poskusila bova slediti avtomobilovim sledovom.«

Najeti avto je prišel v trenutku, ko so bile že vidne svetilke Dickovega avtomobila.

»Še preden je Gordon skočil iz avtomobila, je videl njihova lica ter je bil pripravljen na najhujše. Sledil je kratak, stvaren pogovor. Dick je sledil urno skozi kuhinjo po sledovih, ki so vodili na cesto in tamkaj so videli že Elka, ki je ves sklonjen počasi in pazno pregledoval tla, svetleč si z žepno svetilko.

»Tukaj je še ozka sled kolesa,« je rekel. »Toda pregloboka za dvokolo in preplivna za avtomobil. Rekel bi, da je sled motornega kolesa.«

Dick je poslal Raya in očeta v hišo in se odločil, da bo najbolje, če se oba preoblečeta, preden bosta ukrenila kaj nadaljnjega. Prišla sta iz hiše v dežnih plaščih ter skočila v rumeni Rolls, s katerim so se takoj odpeljali. Sledovi so bili vidni po cesti pet milj daleč. Nato so pa vodili skozi neko vas. Stražnik je videl pred kratkim tod

81

voziti nek avto, njemu pa je sledil motociklist.

»Ali je vozil motociklist tik za avtomobilom?« ga je vprašal Elk.

»Kakšnih sto metrov za njim je vozil,« je odvrnil policist. »Hotel sem ga zapisati, ker je vozil z ugašeno lučjo, toda ni se niti zmenil zame.«

»Vozila sta se še eno miljo naprej. Naenkrat pa sta oba opazila, da je na cesti zmanjkala vsakršna sled. Vzrok je bila trda površina ceste. Peljala sta se še eno miljo dalje ter sta privozila do križišča, kjer se je cesta razdelila na tri manjše ceste. Prva je bila mehka in na tej se niso poznali sledovi. Ostali dve sta bili pa trdi in na obeh se sledovi ne bi mogli niti videti.«

»Po eni teh dveh poti je moral uiti žabar,« je rekel Dick. »Poizkusiva sredi ter slediva po desni cesti.«

Ta cesta je bila do naslednje vasi tlakovana. Ko sta dospela v vas, sta vprašala stražnika, ali je videl tod voziti kak avto. Stražnik je odkimal.

»Že dve uri je od tega, odkar je vozil zadnji avto skozi vas.«

»Morava se vrniti!« je rekel Dick ves obupan. Avto je obrnil ter zdrvel z največjo brzino do križišča. Ko sta dospela do križišča, sta se podala po cesti, ki je vodila na levo. Nista se še dolgo vozila, ko sta zagledala rdečo svetilko avtomobila, ki je stal pred njima na cesti. Dick je že mislil, da je dohitel žabarjev avto, toda tokrat ni zadel prave. V tem avtomobilu ni bil žabar, ampak nek potnik, ki ga je

doletela ta smola, da se mu je pokvaril avtomobil. Popravljajoči mozarar pa jima je dal zelo koristne podatke. Pred nekako tridesetimi urami, je pripovedoval, je vozil tod mimo neki zaprti avto, ki mu je sledil vozač na motor-nem kolesu znamke Indian — rdeče barve.

»V kakšni razdalji pa je ta vozač na motornem kolesu sledil avtomobilu?«

»Kakšnih dobrih sto metrov je bilo, bi rekel,« je odvrnil potnik.

Odslej sta dobila pogostejša pojasnila o avtomobilu, ki sta mu bila na sledi. V naslednji vasi pa niso več videli avtomobila niti motornega kolesa in tudi v vaseh ni nihče videl niti prvega niti drugega.

Pečej čez polnoč je bilo, ko sta končno vendar zagledala avto. Sledila sta mu. Voz je stal zunaj garaže na cesti, ki je vodila proti Shorehamu. V sami garaži je bil lastnik garaže, ki si je dal opravka s popraviljem garaže ter namenom, da bo naredil prostor za novega gosta. Voz je bil prazen in brez soferja.

»Da, gospod, pred približno četrti ure,« je rekel, ko se je Elk izkazal s svojo izkaznico. »Vozač je dejal, da bo šel v mesto in poiskal primerno prenočišče.«

Z močno električno svetilko sta Dick in Elk temeljito preiskala ves avto od vrha do tal. Ni bilo nobenega

dvoma, da je bila Ela v tem avtomobilu. Majhna slonokoščena sponka, katero ji je naredil nekdo John Bennett za rojstni dan, je ležala v kotu zadnjega dela avtomobila. Bila je pomen-drana in zlomljena.

»Nima nobenega smisla, iskati vozača,« je rekel Elk. »Naša edina rešitev bi bila, če bi moč prišel sam v garažo.«

Krajevno policijo sta zaprosila za pomoč in nasvete.

»To je zelo velik kraj,« je rekel policijski predstojnik. »Če je ta vozač član roparske tolpe, je zelo verjetno, da ga ne boste zlepa našli in da se zgolj zaradi avtomobila sploh ne bo vrnil.«

Nekaj pa se je zdelo Dicku še bolj zagonečno. In to je bil vozač na motor-nem kolesu, ki je sledil na nekako sto metrov avtomobilu, in ki je nenadoma izginil brez najmanjšega sledu. Če je bilo res, da je vozil za avtomobilom sto metrov in da je med obema vase-ma zapustil motorno kolo, bi vendar morali prehiteti ali njega samega ali pa najti vsaj motorno kolo.

»Mislim, da bo še najbolje, če se odpeljeva nazaj,« je rekel Elk. — »Še nekam najbolj verjetno je, da je zločinec z gospodično Bennettovo izstopil nekje na cesti. Motociklist je sedaj naša edina in največja nada, kajti Ela je bila gotovo z njim skupaj. Mislim, da je on ali žabar sam ali pa eden njegovih najbližjih ljudi!«

Bizerta v razvalinah

Razdejanje, ki so ga povzročile italijanske in nemške čete pred svojim umikom iz tega mesta

Stockholm, 13. maja. s. Neki ameriški dopisnik, ki je bil prišel s prvimi ameriškimi oddelki v Bizerto, morda najvažnejše pristanišče v vsej Severni Afriki, zelo stvarno popisuje razdejanje, ki so ga povzročile nemške in italijanske čete v tem mestu, preden so ga zapustile. Med drugim piše tole:

»Bizerta je bila že prej hudo poškodovana. Ko pa smo prišli v mesto, nihče ne bi bil mogel pričakovati tistega, kar se je potem zgodilo. Nenadno so zletela v zrak velika skladišča streliva in najvažnejše pristaniške naprave. To se je zgodilo povsod skoraj istočasno, in sicer

s tako silnim trusem, da nimam besed, ki bi z njimi to lahko opisal. Ozračje je bilo v trenutku polno razbitin, ki so padale našim vojakom na glavo. Vojaki so se obupno skušali ubraniti tega strašnega »dežja«. Se zdaj mi ne gre v glavo, kako sem mogel priti cel iz tega pekla. Ko so potihle eksplozije, je bila slika razdejanja, ki se je nudila našim očem, strahotna. Zavezniki dolgo časa ne bodo mogli uporabljati Bizerte kot pristanišča. Naši vojaki morajo prodirati dalje z največjo previdnostjo, zakaj vsak trenutek se lahko zgodi, da se razleti bomba, ki jo je bil sovražnik nastavljal.

Stalinova »velikodušnost« do Poljakov

Od 50.000 poljskih državljanov, ki jim je Stalin dovolil oditi na Srednji vzhod, je kar 40.000 Judov

Ankara, 12. maja. s. Judovska poročevalska agencija poroča iz Jeruzalema, da je med 50.000 poljskimi državljani, ki jim je bil Stalin dovolil, da se smejo odpeljati v dežele Srednjega vzhoda, kar 40.000 Judov. Ni težko uganiti — pripominjajo v tukajšnjih krogih — kakšni razlogi so vodili Stalina pri tej svoji odločitvi, ki je v tako očitnem nasprotju s tem, kako je Moskva postopala s tistimi Poljaki, ki bi utegnili predstavljati skrito nevarnost za boljševiško varnost, kakor na primer z 12.000 častniki poljske vojske, ki so jih pomorili (s tem so se iznebili nasprotnikov) ter s tisoči in tisoči otrok

in poljskih narodnih pripadnikov, ki so izginili, in katerih usodo njihovi sonarodnjaki v Londonu zamašajo ugotovitvi. Nasprotno pa je očitno, da gotovo teh 40.000 poljskih Judov, anarhistov in prijateljev boljševizma ni tistih, ki bi zaradi svojega prirojenega internacionalizma delali preglavice Sovjetom. Dosti bolj verjetno je, da se jih je Stalin v svojem satanskem postopanju hotel poslužiti, da bi ubil dve muhi na mah: spustiti v tujino te svoje dobre propagandiste, preoblečene boljševike, istočasno pa pokazati njihovim svojem svojo nedolžnost in svojo velikodušnost do Poljakov.

Anglija je že izgubila vodilno mesto

glede letalskega prometa in svetovne trgovine po vojni

Da bo celotna slika o tem, kaj vse je Anglija v sedanjih vojni že izgubila v korist Združenih ameriških držav, popolnejša, se italijanska poročevalska družba »La Correspondenza« spušča še na polje letalstva in svetovne trgovine ter pravi o tem naslednje:

Amerikanci so si že zagotovili popolno pravico nadzorstva nad vsemi letalskimi programi po vojni. Ker Amerikanci grade letala v dosti večjem številu kakor pa Angleži in spričo dejstva, da oni edini izdelujejo velika prevozna letala, sledi, da so si Združene ameriške države že zagotovile popolno nadoblast glede graditve letal in letalskega prometa po vojni. To pomeni, da bodo Amerikanci znali doseči velike gospodarske koristi. Že zdaj se bavijo z načrti, kje in kakšne bodo po vojni letalske proge, že zdaj razglablja tudi o vprašanju graditve letališč, nakupa v Južni Ameriki, v Afriki, na Bližnjem vzhodu in drugod.

Doslej je Anglija izgubila naslednja izvozna tržišča: a) Vso evropsko celino razen Španije in Portugalske. b) Ves severnoameriški trg, ker Kanado oskrbujejo po veliki večini Združene države in ker slednje zelo malo uvažajo iz Anglije. c) Južnoameriški trg, ki so se ga porušile Združene države, s tem da so dale posojila ter sklenile nabavne pogodbe, na drugi strani pa postavile pod nadzorstvo britanski izvoz v te dežele. d) Severnoafriški trg, ki so nad njim tudi že zagospodovali Združene države. e) Vsaj delno južnoafriški trg, kjer Amerika zdaj tudi že sklepa trgovske pogodbe. f) Del indijskega trga, kjer so si Amerikanci že zagotovili nekatere pravice glede izvoza blaga v Ameriko. g) Kitajski in jugovzhodni azijski trg spričo japonskih ozemeljskih pridobitev. h) Vsaj delno

avstralski in novozelandski trg, ker so te dežele zasedli Amerikanci in zaradi težav s katerimi se je treba boriti pri prevoznih v tem delu sveta. Anglija zdaj lahko izvažata samo še v te dežele: V Evropi v Španijo in Portugalsko, dalje v nekatere britanske kolonije, v Turčijo in deloma v dežele Srednjega vzhoda.

Angleške pošiljke Sovjetski Rusiji so zgolj vojne pošiljke, ne da bi Sovjeti zdaj ali v bodoče dajali v zameno kakšno drugo blago. Ker se je angleški izvoz že konec leta 1940 — tedaj so prenehali objavljati statistične podatke — zmanjšal za celih 40 odstotkov v primeri z letom 1938, se lahko reče, da Angleži zdaj izvažajo le še kakšno tretjino tistega, kar so pred vojno.

Bodočnost britanske svetovne trgovine je močno ogrožena, in sicer spričo naslednjih dejstev: a) ker je izgubljena izvozna tržišča kaj težko dobiti nazaj; b) ker bo Anglija — nasprotno Združenim ameriškim državam — potrebovala precej časa, preden bo spet obnovila svojo normalno proizvodnjo; c) ker se je Anglija s pogodbami obvezala, da bo tudi še po vojni morala kupovati v Ameriki nekatere vrste blaga in dajati Ameriki gotove koncesije; d) ker so Združene ameriške države tako povečale svojo industrializacijo, da bo severnoameriški izvoz zasul kakor plaz angleška tržišča in s tem skoraj povsem onemogočil angleško konkurenco; e) ker bi boljševiška Evropa vzela Angliji tržišče, kjer bi lahko največ nakupovala. Temu bi se v dobri, ko bi Amerika zagospodovala na gospodarskem polju, pridružila še gospodarska zavora, nad katero bi imela nadzorstvo Sovjetska Rusija; f) ker bodo, čim dlje bo trajala vojna, posamezni narodi tem bolj neodvisni in v industrijskem oziru samostojni.

»Nismo mi krivi, če so predpisi zastareli«

Velike prometne težave v argentinski prestolnici

Kakor poročajo iz argentinske prestolnice Buenos Airesa, se je življenje spričo vojne tudi tam zelo podražilo, zaradi česar se nameršnost in delavstvo vedno bolj pritožuje nad plačili, ki so za sedanje razmere premajhne. Pred nedavnim so vložili skupno prošnjo za povišanje mesečnih prejemkov tudi uslužbenci mestne cestne železnice in avtobusov. Ti so na svojstven način pritisnili na svoje delodajalce, namreč s tem, da se strogo držijo obstoječih predpisov... »Ni naša krivda,« pravijo ti uslužbenci, »če ureditev prometne službe ni sodobna.« In res so predpisi glede cestnega prometa v Buenos Airesu po veliki večini že zelo stari, še iz tistih časov, ko je argentinska prestolnica dobila prve tramvajske voze. Po teh zastarelih predpisih morajo ljudje iti čez cestna križišča peš, s postajališč pa tramvajski

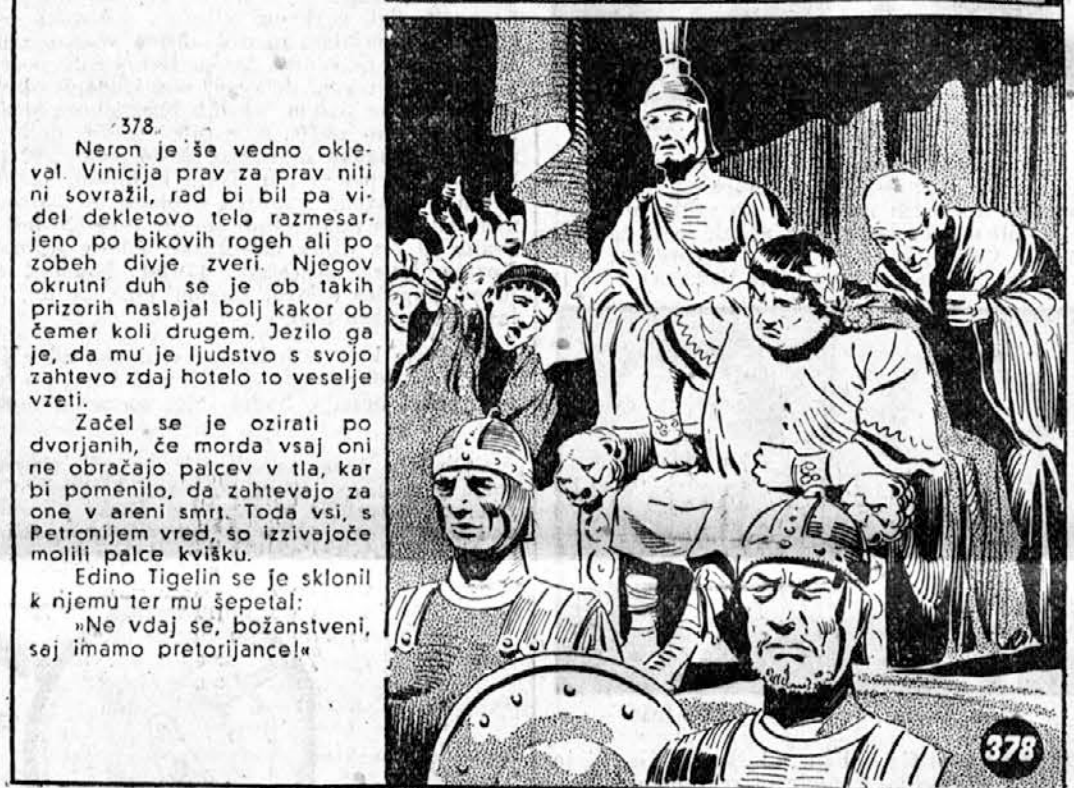
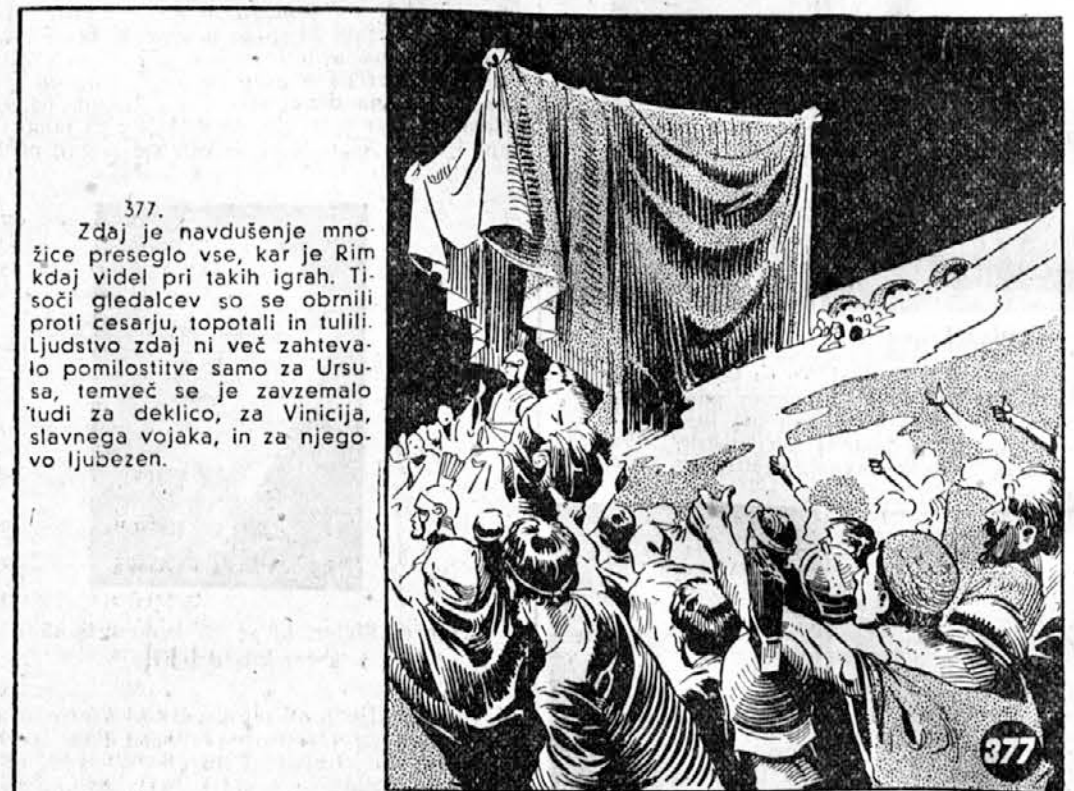
voz ne sme prej odpeljati dalje, »dokler vsi tisti, ki so nanovo vstopili, niso zavzeli svojih mest«.

Lahko si predstavljamo, kaj to pomeni v takšnem mestu, kakor je Buenos Aires, kjer je promet zelo velik in se razvija z veliko naglico. Povsod na cestnih križiščih v dolgih vrstah čakajo vozovi in na postajališčih čakanje ni ne konca ne kraja. Pri vstopanju v tramvajske voze je večer prepri in pričkanje med potniki in le malokdo posluša tramvajske nameščence.

Zdaj je tudi Združenje za prevoznitvo v Buenos Airesu sporočilo, da se bodo njegovi člani strogo držali predpisov. Uprava cestne železnice in avtobusnega prometa je zdaj pred odločitvijo, ali da se pobota z osebjem, ali pa spremeni stare predpise tako, da se bo na nek način promet sprostil.

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

Vojaški pouk tudi po ženskih šolah

Iz Budimpešte poročajo: Madžarski prosvetni minister je pred nedavnim izdal odlok, s katerim se uvaja tudi v madžarskih ženskih šolah vojaški pouk. Odlok je začel veljati takoj, čim je bil izdan. Uvedba vojaškega pouka po madžarskih ženskih šolah je zelo važna tudi zaradi tega, ker bodo Madžarke, ki bodo deležne tega pouka, lažje razumele to, kar se dogaja na bojiščih in se bodo lahko temeljitje narodno udeleževale.

Poročajo, da so madžarske ženske z velikim navdušenjem sprejele ta najnovejši ukrep prosvetnega ministra, saj je na splošno znano, kako domoljubne in narodno zavedne so Madžarke.

Gonilna jermena iz — papirja

V tekstilnih tovarnah v Čenstohovi, nekdanji sloviti poljski božji poti, so za svoje stroje

začeli uporabljati gonilna jermena iz — papirja. Vendar pa ta jermena niso čisto iz samega papirja, pač pa so prepleteni še s posebnimi tekstilnimi vlakni, da se ne bi prehitro strgali. Kakor se zdi — piše nemški poročevalec iz Krakova — so ta jermena zelo odporna in zdrže izredno dolgo. S posebnimi poskusi so dokazali, da bi takšna papirnata jermena lahko s pridom uporabljali tudi za druge vrste stroje po drugih tovarnah.

Odšla je neznano kam sedemnajstletna šiviljska »vazna« Karna Lyca iz Lubljane. Srednje postav, svetle lase, gladko počesane. Nosi karirasto jopico in pisano obleko. Nekoliko je slaboumna in kratkovidna. Brez dokumentov. Ima črno torbico in dežnik. Kdor ve, kje se nahaja, naj javi policiji ali Kern, Celovška 43. Stroški se povrnejo.

CONRAD RICHTER:

PLANJAVA

Poklicali so me v prirejsko kolibo, kjer se je bila poskušala ubiti neka nesterška žena. Bila je zelo slabotna in je nisem smel pustiti same z majhnim otrokom petdeset milj proč od zdravnika. In nekaj dni pozneje, ko je bilo vse končano, sem uvidel, da sploh nisem bil nikak zdravnik, marveč samo zmučeni in poraženi mali deček z ranica. Nič si nisem želel bolj, kot prebiti zopet en večer med domačimi pod stricevo streho.

Vesel sem bil, da sem prišel. Opazil sem, ko sem se v temi blizal stari hiši na ranču, da se je svetila luč iz ducata oken, kot sem bil to čisto videl v preteklosti. In ko sem vstopil v prazno staro vežo, sem imel čuden občutek, da je bila tamkaj neka ženska. Za trenutek se me je polotila neverjetna misel, da se je bila vrnila Lutie Brewtonova. Tedaj je Sarah Beth v deklinski obleki z rdečimi šerpami in rokavci skočila skozi vrata velike obehne ter mi zaklicala dobrodošlico. Povedala mi je, da je bila za vedno zapustila šolo in je šla skozi Salt Fork prav tisto jutro, ko sem bil jaz odsoten.

Pripravili so prostor za mizo. Močno me je presunilo, ko sem zagledal na mizi svečnike, katerih nisem bil videl, odkar je odpotovala Lutie Brewtonova, velike množine cvetja na sredini te površine okoli mene težko družinsko srebro na belem damasku. Med večerjo sem ves čas opazoval strica, ki je sedel zelo mirno v svojem naslanjaču. Rahla rdečica, ki je nisem bil videl že precej let, je grela njegov odvetra opaljeni obraz; kadar je pogledal s svojimi kot smola črnimi očmi Sarah Betho, je vanje prišla neizrečena milina. Toda imel sem občutek, da je tam daleč v svojih črnih očeh gledal neko drugo temnolaso

bitje z vitkimi, golimi rameni, sedečo z ostalimi veselimi in mladimi gosti pri mizi.

Bili smo v salonu. Sarah Beth je odprla stari klavir ter zaigrala nekaj komadov, ki se jih je bila naučila v samostanski šoli. Stric je izrazil željo, da bi bil Brock doma ter bi jih mogel čuti. Medtem pa so poklicali Jimmyja v stran. V tišini, ki je nastala v sobi, je Sarah Beth pričela igrati valček, čigar imena nisem poznal, ki pa so ga bile čisto igrane bele roke njene matere na istih krngumenih tipkah, ko je bila soba polna gostov iz Santa Fé in Forta Ewinga. Stric je držal negibno v svojih rokah cigaro. Za minuto ali dve, ko je zvenela v sobi ta stara melodija, sem skoraj pričakoval, da se bo vsak čas prikazala med vrati črna Hetty s tremi majhnimi otroki, ki bodo želeli svoji materi lahko noč.

Občutek je bil tako močan, da sem pogledal k vratom; tam je stal Jimmy. Prvi trenutek sem mislil, da je poslušal. Potem sem opazil na njegovem mladem, zagorelem obrazu drhtenje mišic. Še preden je Sarah Beth končala, se je napotil k očetu, ki je ponosno in mirno sedel v velikem naslanjaču.

»Pravkar sem slišal,« je dejal tiho, »da je Brock ustrelil v mestu Dutcha Charleya.«

Ker ni slišala, je Sarah Beth igrala dalje. Stric pa, ki je bil, kot se je zdelo, še vedno pri valčku Lutie Brewtonove, je strmel v Jimmyja, kot bi mu bil le ta povedal, da se je bilo pogreznilo več krav s »Cross Bja« v Red Lake; njegove ustnice so bile odprte ter bolešno ukrivljene, kot bi premišljeval ali naj ali naj ne pošlje hlapce v tej pozni uri, da bi jih izlekli.

»Koga je Brock ustrelil?« je ponovil, sklanjajoč svojo veliko glavo kot bik, ki se skuša zaščititi pred že skoraj zadano globoko rano.

Sluteč, da nekaj ni bilo prav, je Sarah Beth prenehala igrati. Od nekod s poti se je čulo peketanje konja v galopu. Tedaj se je čul Jimmyjev tihi odgovor dovolj jasno v veliki sobi.

»Dutcha Charleya. Nadlegoval je tisto črnolaso dekle, ki je

bila z Brockom ter mu je bila naklonjena. Rekel je, da banka vedno izgubi denar, kadar pride Brock k igralni mizi; da imajo dokaz! Charley je segel po samokresu, toda Brock ga je zadel, preden je mogel ustreliti.«

Sarah Beth je kriknila. Stric je šele sedaj prišel k sebi; s svojo staro železno voljo in močjo se je počasi vsedel. Samo lahna rdečica se je prikrdla v njegov začetni obraz.

»Ali je Charley mrtev?« je vprašal čez nekaj časa.

»Ne vem,« je rekel Jimmy, »toda Brocka so prijeli.«

Vedel sem, da je to bil za strica velik udarec. Sedel je kot kak divji car v svoji sivi suknji; z njegovega nebrzdanega obraza je odsevala krutost in, kakor se spominjam, skoraj skopneli ponos in ni se niti malo spremenil, ko mu je Jimmy po vrsti pripovedoval, kar so mu bili povedali hlapci. Samo ko je Jimmy omenil ime sodnika Chamberlaina, se je strica polotil nemir. Dvignil je glavo s staro neukročeno živahnostjo in sivi, kuštravi lasje so se mu naježili.

»Kakšno vlogo je imel pri vsem tem Chamberlain?« je vprašal. Fantova bledica mi je povedala, da je slutil več, kot sem predvideval. Skušal se je izogniti odgovoru, toda očeteve ostre oči so ga prikovale na tla in brezuspešno se jim je upiral.

»Sodnik Chamberlain je ravno tisti, ki je izpustil Brocka,« je dejal komaj slišno. »Rekel je, da je to storil zato, ker je Brock še tako mlad; da hoče najprej preiskati okoliščine; da ta primer ne bo prišel pred sodbo ob naslednjem zasedanju sodišča, če se bo Brock poboljšal; da pa mora Brock priti k njemu na zaslišavanje, kolikorkrat bo to on rekel.«

Za bliskovit trenutek se mi je zdelo, kot bi bil videl dolgo belo roko Bicea Chamberlaina, ki se je stegovala skozi celo saltfordsko okrožje, da bi pritisnila pred očmi nesterjev in potepuhov, pred očmi mestnih dam, rancherskih žena in barskih ženskih končnic, ostudni, krvavi žig na vitko, nežno postavio Lutie Brewtonove.